

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU

Cena inseratom po dogovoru

CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Avstrija ne dobi posojila.

Sredi januarja je zapadel kredit 190 milijonov, ki sta ga narodna banka Anglije in banka za mednarodna izplačila v Baslu dovolila Avstriji o priliki poloma največje avstrijske banke, znane pod imenom Kreditanstalt. Mesto da bi Avstrija vrnila ta kredit, je poslala v Ženevo k Zvezi narodov svojega ministrskega predsednika dr. Burescha, in svojega finančnega ministra dr. Weidenhoferja. Njuna naloga je bila, da dosežeta v Ženevi ne samo podaljšanje 190milijonskega dolga, mar, več še tudi novo posojilo vsaj v znesku 60 milijonov, ki ga Avstrija nujno rabi za podporo svoje valute. Avstrijski ministrski predsednik se je mogel v Ženevi sklicevati na to, da je Francija že meseca septembra lanskega leta obljubila Avstriji novi kredit v znesku 60 milijonov ter da je avstrijska vlada po možnosti izpolnila vse pogoje, ki so bili v to svrhu zahtevani. Avstrijska vlada je pri sestavi državnega proračuna strogo se držala načela štednje ter je proračun uravnotežila. Državno gospodarstvo je pod zunanjo kontrolo, saj sedijo inozemski kontrolorji v finančnem ministrstvu na Dunaju in v narodni banki in v direkciji državnih železnic.

V Ženevi je finančni odbor Zveze narodov položil ves finančni in gospodarski položaj Avstrije na strogo rešeto, da ga v tridnevni razpravi temeljito pretrese. Veliki naporji vlade, da se uredi državni proračun ter se vse državno gospodarstvo postavi na zdravo podlago, so našli priznanje finančnega odbora. Od tega priznanja pa do dovolitve novega posojila Avstriji bi bil samo en korak. Toda ta korak ni bil storjen. Zveza narodov ima zdaj druge brige. Toliko naklonjenosti so Avstrijci našli, da se je stari kratkoročni kredit, ki so ga dobili za sanacijo Kreditanstalta ter bi ga morali 15. januarja t. l. vrniti, v znesku 90 milijonov podaljšal za 3 mesece. Želja in prošnja Avstrijcev po novem posojilu vsaj v znesku 60 milijonov pa je trčila na gluha ušesa. V sedanjem času bi takšno posojilo mogla dovoliti samo Francija. Toda Francija je postala previdna, ker doseданje njene izkušnje nikakor niso povoljne, ter je postrojila svoje pogoje in zahteve.

★

Izjava Lavalove francoske vlade. Dne 15. januarja se je predstavila zbornici in senatu po izločitvi Brianda in vsled smrti vojnega ministra izpopolnjena Lavalova vlada. Vladna izjava povdarja, da se Francija ne more odreči vojnim odškodninam, če se sorazmerno ne črtajo dolgovi. Francozi bodo vztrajali na stališču sklenjenih mirovni pogojev.

Začasna ureditev vojnoodškodninskega vprašanja. Ker bodo letos volitve tako v Franciji kakor v Nemčiji in v Zedinjenih državah Severne Amerike, prevladuje v mednarodnih krogih naziranje, da sedaj ne bo mogoče doseči podrobne in končne rešitve vojnoodškodninskega vprašanja in vojnih dolgov. Zdi se, da bo med Parizom in Londonom dosežen sporazum na ta način, da se bo Nemčiji enostavno podaljšal Hooverov moratorij (odložitev plačil), ki poteče dne 1. julija 1932. Moratorij bo podaljšán pod dosedanjimi pogoji za 6 mesecev ali za eno leto. Istočasno bodo evropski dolžniki Zedinjenih držav, ki so obenem upniki Nemčije, podpisali skupno izjavo, v kateri bodo zahtevali od vlade Zedinjenih držav, da enako ravna z njihovimi dolgovi, kakor bodo upniki z Nemčijo s podelitvijo novega moratorija.

Francosko vprašanje in odgovor Zedinjenih držav Severne Amerike. Francoska vlada je vprašala ameriškega zunanjega ministra Stimsona: ali bi bilo mogoče pridobiti ameriški kongres — parlament — za znižanje ali razveljavljenje vojnih dolgov? Ameriška vlada je obvestila Francijo, da mora urediti Evropa sama vprašanje dolgov brez posredovanja Zedinjenih držav. Če bi se na ta odgovor Nemčiji dovolila odložitev vojnoodškodninskih plačil, bi se to ne moglo izvršiti pravično, ker evropski dolžniki pri ameriški vladi ne bodo zamogli doseči odgoditve svojih dolgov. Francosko stališče po odgovoru Amerike je: Moratorij za enega dolžnika brez olajšav za ostale je nemogoč.

Vojnoodškodninska konferenca v Lausani — odgodena. Ker ni došlo med na vojni odškodnini zainteresiranimi državami ter Zedinjenimi državami Severne Amerike do sporazuma, je vojnoodškodninska konferenca, koje pričetek je bil določen za 1. februar t. l. v Lausani ob Ženevskem jezeru v Švici, odgodena.

Presenetljiv dvig nemškega izvoza. Nemčija je postala v minulem letu največji izvoznik na svetu. Po vrednosti je sicer nemški izvoz pod vplivom svetovne krize padel od 12 na 9.6 milijard mark, toda ta padeč je utemeljen v znižanju cen, dočim je po množini padeč izvoza nesorazmerno manjši kot znižanje izvoza v ostalih državah. Ta razvoj izvira predvsem iz razmaha trgovine z Rusijo, kajti sovjeti so bili v preteklem letu najboljši odjemalci za nemške proizvode. Dogodki v Angliji so se pokazali v nemški trgovinski bilanci šele v zadnjih mesecih in v decembru se je nemški izvoz v Anglijo zmanjšal na 96 od 120 milijonov mark v prejšnjem letu. Ker so poroška sredstva izčrpana in Rusi ne morejo plačati uvoza samo s svojim uvozom, so morali pričeti plačevati z denarjem. Zaradi tega je prišlo do uvoza zlata v Nemčijo, ki je znašal v letu 1931 skupno 416.3 milijona mark, 260 milijonov mark na pošiljke ruskega zlata.

Novo zaščitne carine je uvedla Nemčija proti državam, ki imajo slabo valuto, ali katerih denarna vrednost je padla pod zlato podlago. Ta odredba Nemčije je naperjena v prvi vrsti proti Angliji in severnim državam.

Zadnja bitka v Mandžuriji in proglašenje samostojne mandžurske republike. Japonsko armadno poveljstvo je sklenilo, da pokonča zadnje ostanke bivše kitajske Čansuljanove armade, ki je prezimovala v severni Mandžuriji pod poveljstvom generala Ma-a. Japonska vojska v moči treh pehotnih brigad in 800 mož konjenice, je zadela na armado generala Ma-a pri Čiušiju blizu Harbina in jo potolkla. Velika kitajska armada je položila orožje in zbežala v gozdove. General Ma je poslal poveljniku japonskih čet odposlanca, ki so prosili za premirje. Med tem sedi v Činčovu »komisija nevtralnih opazovalcev«, ki jo je odposlalo Društvo narodov, in se strašno dolgočasi. Komisija, ki živi na stroške kitajske vlade Čansuljana, je stala dozda že 30.000 mehikanskih dolarjev, ne da bi Kitajski od te komisije imela dozda najmanjše koristi. — Japonska dela na vse kriplje na to, da se proglasi samostojna mandžurska republika in se vršijo že v Mukdenu tozadevna pogajanja z uglednimi Kitajci iz Mandžurije in z mongolskimi kani ali knezi.

Japonci so izkrcali v Šanghaju čete, ki bodo ščitile tamkajšnje Japonce napram Kitajcem. Zasedba Šanghaja je znatno poostrila spor med obema državama.

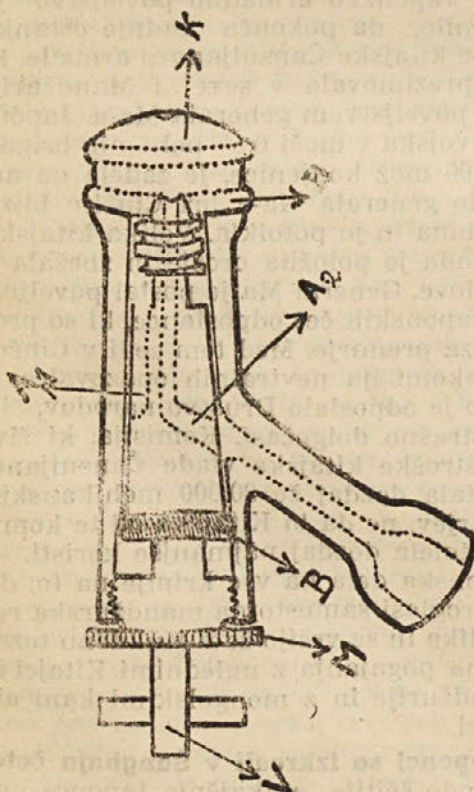

Novi razpršilnik „Kovina“

Pri škropljenju sadnega drevja ter vinogradov uporabljamo v svrhu razpršitve tekočine razne vrste razpršilnikov. Od razpršilnikov, ki jih uporabljamo bodisi pri drevesnih ali vinogradniških škropilnicah, jih je največ v praktični uporabi onih, ki imajo spiralno iglo. Ti razpršilniki pa ne omogočajo regulacije obsega, jakosti in načina razpršenja do najfinejše megle in na curek pri enakem pritisku.

Glavna naloga vsakega razpršilnika obstoja v tem, da tekočino enakomerno in čim finejšje razdeli na površini onih mest, ki se morajo zavarovati s škropilom proti napadanju s strani raznih škodljivcev. Neenakomerno razpršenje tekočine pomenja nepotrebno, torej prekomerno uporabo škropila.

Kako važno je nadalje, ako nam omogoča razpršilnik brez nadaljnjega dela samo z obratom nastaviti tekočino na curek pri enakem pritisku, bo razumel oni, ki z dosedajšnjim razpršilnikom ni mogel doseči višje ležečih mest. Pri zatiranju in pri krvave ušice, ki napada v kolonah sadno drevje, smo dotično napadeno mesto močno oškropili, ako smo se posluževali škropilnice. Z razpršeno tekočino pa ni bilo vedno mogoče v jakem pritisku do dobra napadena mesta razmočiti, ako se nismo z razpršilnikom samim približali neposredno napadenim mestom. S čim večjim pritiskom je bilo mogoče doseči taka napadena mesta, tim sigurnejši je bil uspeh zatiranja. Razpršilnik »Kovina« omogoča, da z nezmanjšanim pritiskom tekočine v curku dosežemo 8 do 10 m visoko ležeča mesta ter jih intenzivno razmočimo. Isto velja n. pr. tudi za kaparja ali pa za razne gosenične zapredke itd., ki jih lahko, ako jih z ročnimi sredstvi ne moremo odstraniti, stavimo pod močni curek škropila

Razpršilnik »Kovina«, kot ga kaže v pre-rezu gornja slika, sestoji iz treh delov in sicer iz ostrešja, razpršilnega stožca z venti-

lom in razpršilne kapice. Ostrešje razpršilnika ima obliko velike črke T, samo da je vrhna znotraj stožčasto izbrušena cev dvignjena za 45° napram navpični priključni cevki s priključitvenim vzvojem. Razpršilni stožec je točno pribrušen notranjosti ostrešja tako da že vsled tega popolnoma zapira izstop tekočine in omogoča dohod le v odvodne kanale. Dovodni kanal stožca A1 omogoča dostop tekočine k razpršilni spirali in služi razpršenju kanal A2 pa omogoča prosti izhod tekočine v obliki curka skozi stožec in kapico razpršilnika.

Razpršilnik privijemo na nastavek razpršilne ali bambusove cevi vseh sistemov sadnih in vinogradniških škropilnic, ker je priključeni vzvoj normaliziran.

Dotok škropila v razpršilni stožec reguliramo na razpršenje A1 na ta način, da obrnemo ošpičeni del kraka ventila V v smer dovodne cevi (navzdol). Ako pa hočemo nastaviti na curek, obrnemo topi del kraka navzdol. Leži krak v vodoravni legi, je dotok škropila v razpršilnik zaprt. Pri uporabi bambusovih cevk je ta razdelba neobhodno potrebna, ker nam omogoča regulacijo, predno smo otvorili dotok škropila v bambusove cevi iz škropilnega kotla.

Čiščenje razpršilnika obavljamo na ta način, da odvijemo matico M ter potegnemo razpršilni stožec iz ostrešja. Sedaj lahko dobro očistimo vse dovodne kanale in spiralo, narkar zopet vtaknemo stožec v ostrešje in matico M dobro privijemo. Dobro je tudi, ako po čiščenju pred ponovnim sestavljanjem stožec namažemo z oljem ali mastjo, da se lažje vrti v ostrešju. Istotako lahko odvijemo kapico K ter jo dobro očistimo ter pazimo, da je brtvilo v redu.

Novi patentirani razpršilnik »Kovina« torej združuje vse prednosti, ki jih zahteva danes napreden sadjar in vinogradar od razpršilne naprave.

Enostavna konstrukcija, regulacija načina škropljenja, enostavno čiščenje vseh delov neposredna zveza razpršilnika z zapornim ventilom, možnost priključka na vse sisteme škropilnic ter nizka nabavna cena.

Univerzalni razpršilnik »Kovina« se dobiva v Mariboru pri Štajerski sadjarski zadrugi v Miklošičevi ulici, ali pa pri glavni zalogi J. Videmšek v Mariboru, Koroščeva ul. 36, po ceni od 35 Din.

Juha iz kisle smetane.

Razžvrkljaj v mali skodelici mleka, 1 jajce in žlico moke. To vlij v pol litra vrelega mleka ali vode. K zavre, dodaj četrt do pol litra smetane, p mešaj, da se smetana enakomerno razdeli, nato pa postavi juho na toplo, da postane zopet vroča. Vreti ne sme.

Napravi svetlo rumeno prežganje — maslo in moka — nanj vrzi ščep kumine, zalij takoj s hladno vodo, soli in pusti pokuhati. Prideni kisle smetane, še pusti malo prevreti in vlij v skledo na kockasto zrezan črn kruh.

na juha.

V železni ponvi razpusti dve zvrhani žlici surovega masla. Ko so pene čiste, dodaj dve žlici moke in pusti, da zaru-

meni. Prilij dva litra mlačnega pinjenega mleka, med tem pa pridno mešaj. Soli in pusti, da vre pri malem ognju. Mešaj, da se ne rjubi. Že kuhano še pusti pokrito stati na toplem ob kraju štedilnika.

Krompirjeva juha s kisló smetano.

Olupljen, na kohlje zrezan krompir kuhaj v soljeni vodi, kateri si pridjaja lavorjev list, peteršiljevo korenino in par celih poprov. Ko je krompir kuhan, razžvrkljaj v kisli smetani belega moke, prilij k krompirju in pusti kuhati.

Fižolovo juho

napraviš ravno tako, pusti pa peteršilj in poper. Prvo vodo ocedi iz fižola, zalij z vročo vodo in dodaj ščep kumine.

Krompir z mlekom.

Skuhaj v osoljeni vodi olupljen in na kohlje zrezan krompir. Vodo odlij pa krompir zmečkaj s kuhalnico, prilij med mešanjem vroče mleko in mešaj tako dolgo, da nastane gosta gladka kaša. Dodaš še lahko sladke smetane ali košček surovega masla.

Kisla repa s smetano.

Kislo repo skuhaj, podmeti in prideni kisle smetane mesto zabeli. Pusti, da še prevre. Vmes zmešaj kuhan fižol. Jed za postne dni.

Prepečeni rezanci.

Široke rezance skuhaj v slani vodi, vlij na sito in polij s hladno vodo. Hladne in ocejene rezance zmešaj s kisló smetano, v kateri si poprej razžvrkljala jajec in malo moke. Rezance nato vsuj v omaščeno pekvo in speci v vroči pečici. — Lahko dodaš nekaj presnega masla, če smetana ni mastna. Na krožnik kuhanih rezancev vzemi četrt litra smetane, 2 jajca in pol kavne žličke moke.

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem dne 22. jan. 1932.
Pripeljanih je bilo 92 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov 60 do 90 Din, 3—4 mesece 150 do 200 Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, eno leto stari 700 do 1100 Din, 1 kg žive teže 6—7 Din, mrtve teže 8.50—9.50 Din. Prodanih je bilo 42 komadov.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 23. januarja 1932 so pripeljali špeharji 159 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, slanina 12 do 14 Din. Kmetje so pripeljali 5 voz sena po 80 do 85 Din in 1 voz ržene slame po 70 Din, 4 voze krompirja po 1 do 1.50, 2 čebule po 5 do 6, 26 vreč zelja 2 do 3 (glava). Rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25 do 1.50, kornuza 1.50, proso 1.75 do 2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 4.50 do 5, fižol 2 do 2.50. Kokoš 25 do 35, piščanci 25 do 65, gos 50 do 65, puran 60 do 100. Orehi 5 do 6, luščeni 16 do 20. Hren 12 do 14. Kislo zelje 3 do 4, repa 2, radič 12 Din. Jabolka 3 do 5 D. Mleko 2 do 3, smetana 10 do 12, surovo maslo 24 do 32. Jajca 0.75 do 1.25, med 14 do 20, suhe slive 8 do 12 Din.

★

Vprašanja in odgovori.

J. C. v P.

K vojakom moram, pa ne vem, kako velik kovček si naj napravim?

Odgovor:

Ni nobena mera predpisana. Naredite si pa takega, da ga boste lahko tudi nesli in zaklepali. Navadna mera je do 1 m dolg, 30 cm širok in 40 cm visok.

J. J. v D.

Kaj pomeni beseda robija?

Odgovor:

To je srbska beseda, pomeni strogi zapor po novem kazenskem zakoniku. Imate prav, ko se pritožujete, da se slovenščina pači. Slovenski jezik je državni jezik in ga morajo vsi spoštovati, posebno pa bi ga morali drž. uradi. Te dni smo dobili v roke uradno tiskovino, ki bi naj bila slovenska, pa je tako spakodrana, da so se merodajni krogi pritožili zoper tako pačenje našega lepega slovenskega jezika.

F. J. v Š.

Namesto lesenega vodnega kolesa pri mlinu bi si rad dal napraviti turbino. Ali se izplača?

Odgovor:

To je odvisno od tega, kako velik je vaš mlin, kako močna je voda in kak padec ima. Je pa turbina draga stvar. Ako želite offer te, pišite po naslove trgovski zbornici v Ljubljano.

K. F. v L.

Ali smem tudi vinograd gnojiti z umetnim gnojem?

Odgovor:

Seveda smete. Saj je umetni gnoj samo nadomestilo za pravi gnoj. Treba pa je primerno gnojilo vzeti, kakor ga zemlja potrebuje.

S. A. v P.

Kupil sem od Prometne bančne družbe v Mariboru srečko, vplačal vse obroke, skupno 720 Din, potem še 100 Din za časopis, pozneje sem poslal vsa potrdila vplačil in prodajni list tej družbi, dvakrat sem pisal priporočeno, sedaj še dobil pismo, da naj pošljem 10 Din v Beograd na prometno centralo. Srečke originalne pa ne dobim. Kaj naj storim?

Odgovor:

Teh 10 Din še pošljite, ko ste jih že 820 poslali. Istočasno pišite družbi priporočeno pismo, da ste teh 10 Din poslali in zahtevajte nazaj vsa potrdila vplačil, ker morate ta potrdila vi imeti! Upam, da boste srečko v roku dobili. Ako pa je ne dobite tekom 14 dni, se zopet oglašite.

V. P. v Č.

Brat je ostal v trgovini dolžen. Pet let ni bilo opomina. Zdaj pa naj jaz, ki sem svoj del plačal, plačam tudi za brata, ki ima tudi premoženje.

Odgovor:

Ako se račun glasi na vas in ni minilo tri leta od zadnjega opomina, ste dolžni plačati po postavi. Vest pa ne priznava zastaranja, če ste dolžni, boste plačali, če je brat dolžen, naj on plača.

A. L. v B.

Ali je pametno, ko oče ne pusti mlademu se poročiti, ko smo vsi na domu od dela že onemogli?

Odgovor:

Težko je svetovati v družinskih zadevah. Toda v vašem slučaju vam dajemo prav. Oče, ki sam ne mara za posestvo, naj ga da sinu, boste vsi dobro živeli.

J. R. v Z.

Odgovor:

O vaši zadevi smo že pred letom povedali svoje mnenje. Čemu nas nadlegujete vsak teden s pismi, ko sami veste, da je sodišče že reklo zadnjo besedo. V koliko je pa to prav ali ne, pa mi ne razsojamo.

F. F. v L.

Sem 19 let star in bi rad šel v misijone. Kam se naj obrnem?

Odgovor:

Pišite na Misijonišče Groblje pri Domžalah. Od tam izveste vse.

V. M. v Sv. A.

Ali res morajo otroci opustiti vsak drug pozdrav in pozdravljati le »Zdravo«?

Odgovor:

Gledé pozdrava v šoli in izven šole ni nobenih predpisov, zato je to odvisno od vzgoje. Vsakega duhovnika pozdravljajo otroci z »Hvaljen Jezus« in je prav, če tudi druge. Vsi pozdravi so svobodni: Dober dan, Bog daj, Dober večer, Bog živi, kar komu pač ugaja. Sokolski naraščaj hoče veljati kot svobodna organizacija in se pod kaznijo ne sme nikogar siliti vanj. S silo se tudi uspeh ne doseže, to bodo gotovo tudi sami vedeli!

F. F. v V.

Ali smo za dostavo davčne položnice dolžni plačati 1 Din?

Odgovor:

Ne! Občine imajo nalog, da davčne položnice razdelijo, ne smejo pa za ta posel nič računati.

A. P. v B.

Odgovor:

Ne vemo kdo ste. V pismu na nas se morate že podpisati, sicer ne vemo, če ste naročnik. Odgovarjamo le naročnikom.

K. Š. T. P.

Ali bi me vzeli k orožnikom, ko moram biti vojak?

Odgovor:

Pišite orožniškemu poveljstvu v Ljubljano, pa bo gotovo r. lo uspeha!

J. G. - -

Imam še srebrni, platni, nikljasti, bakren in železen denar iz prejšnjih časov. Ali lahko kje prodam?

Odgovor:

Zlati in srebrni denar kupuje Narodna banka v Mariboru. Nikljasti in železni denar bo vam pa ostal za — spomin, bakrenega lahko prodate na težo pri kotlarju, če ga imate na kilograme — sicer se res ne izplača.

M. D. v -

Oddal sem posestvo v — jem, ker sem bolan. Ali je zelo — jhno, da kor — j živimo. Moram res še od tega davek plačati?

Odgovor:

Žal, da ga morate! Vam ga bodo že predpisali.

*

Novi lovski zakon.

Lovopust, izjeme.

Kozorogi, mufloni, jeleni in košute, damjaki in košute, divji kozli in divje koze se smejo streljati v označenem času vobče, a srne in srnjaki do 30. septembra samo s kroglo. Mladiče teh vrst divjačine je prepovedano streljati v njihovem prvem letu.

Do uveljavljenja posebnega zakona za zaščito ptic se s tem zakonom celo leto ščitijo: ptice pevke, vse za poljedelstvo in gozdno gospodarstvo koristne ptice kakor tudi njihova gnezda, jajca in mladiči (čl. 17).

Obče upravno oblastvo prve stopnje pazi, da lovski upravičenci ne goje divjačine prekomerno na škodo poljedelstva in gozdarstva. Kjer bi se ugotovila prevelika prirast divjačine, pozove oblastvo lovskega upravičenca, da jo v določenem roku zniža.

Če lovski upravičenec tudi po ponovnem pozivu ne bi izvršil odstrlela v zadostni meri, izvrši obče upravno oblastvo prve stopnje odstrel s pomočjo upravičenih lovcov na stroške in nevarnost lovske upravičenca (čl. 20).

Nedovoljen način lova.

Zaščitena divjačina se sme loviti samo s puško, na konju ali s sokolom, s psom ali pa brez njega. Lov s hrti je prepovedan.

Z braki loviti je prepovedano od 15. januarja do 30. septembra.

Prepovedano je:

1. lovljenje zaščitene ptice in zaščitene dlakaste divjačine z zanjkami, pastmi, skopci, hrano, ki so ji pridejana omočna sredstva, limanicami, mrežami in vsemi o talimi sličnimi sredstvi. Prav tako je prepovedano vsakemu zasebniku, razen registrovanemu trgovcu, lovskemu upravičencu in njegovemu osebu celo samo hranjenje takih priprav za lovljenje zaščitene divjačine;

2. lovljenje in preganjanje divjačine in ptic ob času velikih zametov, snegov in poplav in lovljenje jerebic, zajcev in fazanov na vozovih, avtomobilih, sankah ali z uporabo reflektorjev;

3. poškodovanje in uničevanje gnezd in legel ter pobiranje in uničevanje jajec in mladih ptic. Jajca smejo pobirati samo lovski upravičenci in te samo za gojitve divjačine.

Lovljenje divjačine je lovskemu upravičencu dovoljeno tudi z mrežami ali drugimi pripravami, toda samo za gojitvene ali naučne namene (čl. 21).

Zastrupljanje nezaščitene divjačine in zverjadi je dovoljeno samo lovskim upravičencem proti izrečni dovolitvi obče upravnega oblastva prve stopnje in sicer samo na krajih, ki so izrečno naznačeni v dovolilu (člen 22).

Loviti divjačino je prepovedano:

1. po oranicaх izvzemši okopavine: od 1. februarja pa dokler se ne pobere pridelki;

2. po travnikih: od 1. aprila pa dokler se ne spravi seno in otava;

3. po vinogradih: od 1. februarja pa dokler ne obero;

4. po tobačnih nasadih, vrtovih in zelenjadnikih: dokler se ne pobere pridelki (čl. 23).

Osebe, ki nudijo na prodaj divjačino ali njene dele, morajo vsakokrat dokazati s potrdilom izvor divjačine. Kupci smejo divjačino kupovati samo od prodajalcev, ki izvor divjačine lahko dokažejo s potrdilom (čl. 26).

Lovska karta. S puško hoditi po tujem lovišču.

Nihče ne sme vzeti lovišča v zakup, niti izvrševati lova, ako nima predpisane lovske karte (čl. 27).

Prepovedano je hoditi s puško po tujem lovišču razen po javnih potih.

Posebno je prepovedano vsakomur in tudi poljskim in gozdnim čuvajem, brez dovoljenja lovskega upravičenca nositi v lovišču puške malega kalibra s slabim pokom (čl. 33).

Nihče ne sme zasledovati divjačine, ki je bila ranjena v njegovem lovišču, ako ubeži v tuje lovišče (čl. 34).

Na dvoriščih, v vrtovih in na zemljiščih, ki so trajno tako ograjena, da so pristopna dla kasti divjačini samo skozi vrata — razven zverinjakov — ne sme loviti niti lovski upravičenec, niti zemljiki posestnik, razven da sta se oba dogovorila. Za škodo, ki jo divjačina napravi na tako ograjenih zemljiščih, lovski upravičenec ne odgovarja (čl. 35).

Če je preveč škodljive divjačine; gonje, psi in mačke.

Ako se divje svinje, lisice, jazbeci, divje mačke, dehorji in hrčki ali zverjad v katerem lovišču prekomerno razmnoži, pozove občje upravno oblastvo prve stopnje na zahtevo interesentov ali sosednih upravičencev za kupnika ali lastnika dotičnega lovišča, naj zniža število te divjačine v določenem roku.

Ako ta rok poteče brez uspeha, odredi občje upravno oblastvo prve stopnje gonje na divje svinje in zverjad in izda druge potrebne ukrepe za zmanjšanje števila lisic, jazbecov, divjih mačk, dehorjev in hrčkov (čl. 36).

Občina določi na zahtevo občje upravnega oblastva prve stopnje takoj potrebno število lovcev in gonjačev, ki ne smejo biti mlajši pod 18 leti. Gonjo vodi oseba, ki jo postavi oblastvo. Lovci in gonjači so dolžni odzvati se pozivu kakor tudi pokoriti se odredbam vodje gonje.

Pri gonji je dovoljeno ubijati samo divje svinje in zverjad; ubita divjačina gre onemu, ki jo ubije.

Lovcu, ki izven gonje ubije risa ali volka, se da nagrada.

Predpisi za izvedbo gonje kakor tudi o višini nagrade za ubito škodljivo divjačino in zverjad se izdajo z banovinsko uredbo v smislu čl. 90 ustave (čl. 37).

Lovski lastniki in zakupniki in lovsko osebe imajo pravico v svojem lovišču ubijati pse, ki pohajajo po lovišču, kakor tudi mačke, ki se zalotijo več kot 200 metrov od najbližje hiše (čl. 38).

Prepovedano je po tujem lovišču voditi pse, razen po javnih potih; izjemoma je dovoljeno pastirjem večjih čred voditi pastirske pse (čl. 39).

Nadzorstvo nad lovom, lovski čuvajl.

Lastniki in zakupniki lovišč so dolžni na svoje stroške in na svojo odgovornost nastavit in občemu upravnemu oblastvu prve stopnje prijaviti kot lovske čuvaje izučene lovce ali vsaj takšne osebe, ki poznajo potrebne predpise in ki jim oblastvo priznava sposobnost za ta poklic (čl. 41).

Škoda po lovu in divjačini.

Lovski upravičenec je dolžan povrniti:

1. škodo, ki jo z lovom store on sam, njegovi čuvaji, pomočniki, sluge in njegovi lovski gostje, kakor tudi vso škodo, povzročeno po njihovih lovskih psih (škoda po lovu);

2. praviloma vsako škodo, ki jo v njegovem lovišču stori z lovopustom zaščitena divjačina (§ 2, oddelek I) na zemljiščih in pridelkih, ki se nahajajo na teh zemljiščih (škoda po divjačini).

Za škodo, povzročeno izvestnemu zemljišču po divjih svinjah v poslednjih dveh mesecih v iznosu od 300 Din, odgovarja v vsakem pri-

meru lastnik ali zakupnik lovišča, v čigar področju se to zemljišče nahaja.

Ako škoda znaša nad 300 Din, pa se divje svinje ne drže stalno v tem lovišču, plačata škodo po polovici lastnik odnosno zakupnik lovišča, v katerem je škoda povzročena, in lastnik ali zakupnik najbližjega lovišča, v katerem se divje svinje stalno drže. Ako je takšnih lovišč več, pa se ne more ugotoviti, iz katerega lovišča so divje svinje prišle, odgovarjajo za to polovico škode lastniki in zakupniki teh po enakih delih, razen če se ugotovi, da divje svinje niso prišle iz teh lovišč. V tem primeru se izplača ta del odškodnine iz sredstev banovinskega lovskega fonda (čl. 51).

Čigar zemljišču preti škoda po divjačini, je upravičen zemljišče ograditi, poditi divjačino s svojega zemljišča in plašiti jo z ognjem in truščem po posebnih čuvajih ali na drug način, toda s tem ne sme napraviti škode zaščiteni divjačini (čl. 54).

Lovski upravičenec sme z dovoljenjem občje upravnega oblastva prve stopnje tuja zemljišča v svojem lovišču ograditi ali jih pred oškodovanjem po divjačini zaščititi na kakšen drugi način, toda samo tako, da zemljiški lastnik zaradi tega ne trpi škode.

Toda tudi v tem primeru odgovarja lovski upravičenec za škodo, nastalo zaradi ograditve, kakor tudi za škodo po divjačini (čl. 50 in 51), razen ako dokaže, da je oškodovanec sam kriv, da podvzeti očuvalni ukrepi niso uspeli (čl. 55).

Škodo, ki jo divjačina napravi po sadovnjakih, hišnih vrtovih in drevesnicah in na posameznem mladem sadnem drevju, mora lovski upravičenec povrniti samo takrat, ako se dokaže, da je bilo podvzeto vse, s čimer razumen gospodar praviloma zaščiti take nasade.

Taki ukrepi so predvsem: ograje vrtov ter drevesnic v višini 2 m, beljenje, postavljanje plašil, ovitje sadnega drevja in debel s slamo najmanj 1.50 m visoko in temu enako (čl. 56).

Odškodninsko razsodišče.

Zahteve po povračilu lovne škode ali škode po divjačini do višine 1000 Din rešuje odškodninsko razsodišče, ki se osnuje pri občinih ter sestoji iz predsednika odnosno njegovega namestnika in dveh članov. Zahteve po povračilu škode nad 1000 Din rešujejo pa redna sodišča (čl. 58).

Osebene stroške (čl. 169 zakona o občem upravnem postopku) nosi vsaka stranka sama. Posebne stroške oblastev (čl. 168 zakona o občem upravnem postopku), kamor spadajo tudi pristojbine članov odškodninskega razsodišča (čl. 59, odstavek 6 tega zakona), nosi ona stranka, po katere krivdi je povzročeno vse postopanje ali neki njegov del.

Ako odškodninsko razsodišče ne prizna nobene odškodnine, mora nositi posebne stroške oblastev oni, ki je zahteval odškodnino.

Ako odškodninsko razsodišče prizna odškodnino v višjem znesku, nego jo je ponudil lovski upravičenec pri poravnalnem poizkusu (čl. 63 in 67), trpi odškodnino obsojeni vse omenjene stroške. Ako razsodišče prizna odškodnino v enakem ali nižjem znesku, nego je ponudil lovski upravičenec pri poravnalnem poizkusu, jih trpi oni, ki je zahteval višjo odškodnino (čl. 68).

Lovska društva.

Gojenju divjačine in pospeševanju lovstva, strokovni izobrazbi in organiziranju lovcev kakor tudi čim boljšemu in vestnejšemu izvrševanju zakona in predpisov o lovu služijo lovski društva. Lovska društva morajo pripadati zvezam lovskih društev, a zveze lovskih društev se združijo v osrednji zvezi lovskih društev kraljevine Jugoslavije.

Zveze lovskih društev se imajo osnovati za vsako banovino, a osrednja zveza lovskih društev v Belgradu. Za območje mesta Belgrada izda odločbo minister za šume in rudnike na predlog osrednje zveze lovskih društev.

Za eno banovino se sme priznati samo ena zveza lovskih društev, a za vse državno ozemlje samo ena osrednja zveza lovskih društev kraljevine Jugoslavije (čl. 76).

Prehodne in zaključne odredbe.

Zemljišča veleposestnikov, ki so po zakonu o agrarni reformi odvzeta in predana v posest interesentom agrarne reforme, združi občje upravno oblastvo prve stopnje z občinskimi lovišči, kjer ta obstojajo, po uradni dolžnosti v roku treh mesecev po uveljavljenju tega zakona. Zakupnik občinskega lovišča je dolžan, da za tako pridobljeno površino plača sorazmerno povišano zakupnino (čl. 7). Pri uporabi tega predpisa se ima postopati smiselno po odredbah iz čl. 5 in 13, odstavek 2 tega zakona.

Ako zaradi združenja zemljišč, navedenih v prvem odstavku tega člena, z občinskimi loviščem veleposestniku ne bi preostalo 200 ha nepretrganega zemljišča, se tudi to zemljišče združi z občinskimi loviščem (čl. 107).

S tem zakonom se ne izpreminjajo roki že obstoječih zakupnih pogodb, odobrenih od agrarni občje upravnega oblastva prve stopnje (čl. 110).

Ta zakon stopi v življenje z dnevom objave v »Službenih Novinah«, a dobiva obvezno moč v posamezni banovini istočasno z banovinsko uredbo, s katero se uravnavajo lovski odnosi, navedeni v prvem odstavku čl. 112 tega zakona odnosno na področju uprave mesta Belgrada istočasno z uredbo, izdano od strani ministrstva za šume in rudnike. Banovinske uredbe se imajo izdati najdalje v roku šestih mesecev po objavi tega zakona (čl. 113).

REDNI OBČNI ZBOR

Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru, r. z. z. n. z., se vrši v soboto, dne 13. februarja 1932, ob 16. uri v uradnih prostorih v Mariboru, Gospoška ulica 23, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1931.
5. Volitev nadzorstva.
6. Volitev treh članov načelstva.
7. Slučajnosti.

V smislu § 23 društvenih pravil se vrši v slučaju nesklepčnosti eno uro pozneje, to je ob 17. uri, istotam in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sme sklepati ob vsakem številu navzočih združnikov.

Načelstvo.